

Motion till riksdagen 2005/06:Sf221

av **Anne-Marie Ekström (fp)**

Omhändertagna barn i asylsökande familjer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om uppehållstillstånd av humanitära skäl vid omhändertagande av små barn.

Motivering

Allt fler barn i asylsökande familjer omhändertas enligt lagen om vård av unga (LVU). Omhändertagande enligt denna lag gör socialtjänsten när ett barn får illa i hemmet och föräldrarna inte kan ta hand om det själva. Omhändertagandet prövas också av länsrätten.

Dagens otydliga och rättsosäkra asylprocess har brutit ner många föräldrars psykiskt så till den grad att de inte klarar av att ta hand om sina barn. När osäkerhet och rädsla för att återvända till en plats där man förföljts och riskerar fortsatt förföljelse tar överhanden finns risk att orken att ta hand om sina barn tar slut, även om de allra flesta försöker så länge som möjligt. Ibland går det så långt så att föräldern eller föräldrarna t.o.m. är farliga för sina barn. Då träder socialtjänsten in och omhändertar barnet.

Trots denna situation får familjerna avslag på sina asylansökningar och de barn som omhändertagits för att föräldrarna inte kan ta hand om dem avvisas tillsammans med föräldrarna. Det kan röra sig om mycket små barn.

Exempel

I april 2005 avvisades en familj med två barn, tre och fyra år gamla, med sina föräldrar som de inte sett på ett år. De träffades först på flygplatsen. Fyraåringen är dessutom hörselskadad och kan bara kommunicera med tecken-

Fel! Okänt namn på

språk. Treåringen kan bara svenska, medan föräldrarna inte kan någon svenska. Denna familj lämnades på Sarajevos flygplats utan någonstans att ta vägen. Så småningom kom familjen till Banja Luka där fadern omedelbart togs in på sjukhus.

En annan pojke som nu är 18 månader riskerar att avvisas tillsammans med sin mamma, som han nästan aldrig har sett. Hon har största delen av pojkens livstid vistats på sjukhus och hon mår mycket dåligt. Ett 18-månaders barn behöver ständig tillsyn.

En tvåårig flicka som varit omhändertagen skulle avvisas med sina föräldrar. De mådde så dåligt att inte ens Migrationsverkets förvar ville ha dem där, utan de fick tillbringa sista natten i ensamceller på häktet för att man befarade att de skulle begå självmord. I sista stund stoppades avvisningen, men avvisningshotet finns kvar.

En flicka 1,5 år gammal är omhändertagen enligt LVU. Hennes mamma har hotats av sin far att denne ska döda både henne och flickan om de återvänder till Turkiet. Trots att faderns hot finns inspelat på band och mamman mår mycket dåligt ska mamman och flickan skickas tillbaka till Turkiet.

Barnkonventionen

Sverige har skrivit under barnkonventionen och i vår utlänningslag står det att man ska se till barnets bästa och ta hänsyn till barnets hälsa och utveckling. När det gäller humanitära skäl eller synnerligen ömmande omständigheter, som det heter i den nya utlänningslag som riksdagen fattat beslut om i september 2005, ska ribban ligga något lägre när det gäller barn. ”Barn får beviljas uppehållstillstånd enligt denna paragraf även om de omständigheter som kommer fram inte har samma allvar och tyngd som krävs för att tillstånd skall beviljas vuxna personer” står det i utlänningslagens 5 kap. 6 §.

Att avvisa barn, särskilt små barn, tillsammans med föräldrar som inte kan ta hand om dem kan inte vara till barnens bästa och förenligt med barnkonventionen. Att avvisa ett barn tillsammans med en eller två föräldrar som riskerar att begå självmord är direkt livshotande mot ett barn.

Den parlamentariska Barnkommittén, vars uppgift var att göra en översyn av hur svensk lagstiftning och praxis förhöll sig till bestämmelserna i barnkonventionen, tog upp denna fråga som rör utlänningslagens förhållande till LVU. Kommitténs överväganden och förslag ledde till ändringar i utlänningslagen. Den ordning som nu gäller är att Migrationsverket eller Utlänningsnämnden alltid ska inhämta socialnämndens yttrande i de fall där ett barn är omhändertaget enligt LVU och där det kan vara aktuellt med en avvisning. Socialnämndens yttrande bör enligt förarbetena i sådana fall tillmätas stor vikt.

Ett litet barn som haft ingen eller i bästa fall sporadisk kontakt med sina föräldrar kan inte rimligtvis känna tilltro till dessa. De är helt främmande människor och har ansetts inte kunna ta hand om barnet. Barnet känner sina fosterföräldrar som de riktiga föräldrarna. När det gäller mycket små barn

Fel! Okänt namn på

borde dessa skäl vara tillräckliga för att ge barnet och dess förälder eller föräldrar uppehållstillstånd av humanitära skäl. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 23 september 2005

Anne-Marie Ekström (fp)